

ПРОБЛЕМА ЕКОЛОГІЧНИХ КОНФЛІКТІВ У ДОСЯГНЕННІ ЕКОЛОГІЧНО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сабадаш В.В.

Інтенсивний характер природокористування, що характеризується все більш масштабними обсягами залучення і використання ресурсів екосистем задля потреб соціально-економічного зростання, є джерелом потенційних екологічних «ресурсних» конфліктів.

Проблема забезпечення екологічно сталого розвитку – ключовий компонент „Цілей розвитку на тисячоліття”, окреслених „Декларацією Тисячоліття” [6]. Досягнення сталості розвитку потребує управління багатьма активами: людським, фізичним і *природним* капіталом, які є основою такого розвитку. Стратегічними завданнями розвитку мають стати: 1) пріоритет природоохоронних заходів у політиці та національних програмах; 2) зменшення обсягів втрат екологічних ресурсів; 3) покращання доступу до екологічних послуг.

Найбільш актуальними напрямами розвитку конфліктних ситуацій є: 1) *«земельні»* конфлікти; 2) *«водні»* конфлікти; 3) *«лісові»* конфлікти; 4) *«мінеральні»* конфлікти; 5) *«продовольчі»* конфлікти; 6) *«асиміляційні»* конфлікти; 7) *комплексні* конфлікти [2; 3; 4].

Глобалізаційні процеси, характерні для постіндустріального і інформаційного етапу розвитку економічних систем, „продукують” і нові проблеми, які є чинником потенційних екологічних конфліктів: генетична інженерія (генетично модифіковані продукти) – джерело „генетичних” конфліктів; „цифрова” нерівність (різниця у рівнях розвитку інформаційних технологій у мегаполісах, великих містах і периферії) та використання „інсайдерної” (insider) інформації [5] – джерело „інформаційних” конфліктів.

Соціо-еколого-економічна природа екологічних конфліктів базується на таких основних проблемних вузлах:

- форми власності на ресурс, його розробку і використання, які мають місце у державі;
- економіко-правові механізми набуття права власності на ресурс, способи (методи) реалізації цих прав;
- нестабільність фінансово-економічної системи держави;
- конфлікти між власниками, посередниками, користувачами екологічного ресурсу через його непоновлюваність та/або обмеженість;

- розподіл (перерозподіл) соціо-еколого-економічних ефектів від володіння/використання екологічного ресурсу [1];
- зіткнення інтересів (перш за все, економічних): готовність господарюючого суб’єкту нести природоохоронні витрати та шляхи використання отриманого від експлуатації природного ресурсу прибутку;
- визначення меж зростання/зменшення витрат та прибутку від експлуатації природного ресурсу;
- наявність розвиненої інфраструктури;
- відкритість суспільства, його готовність до вирішення екологічних конфліктів;
- доступ населення до користування якісними екологічними послугами (рекреація, санітарія, домогосподарства тощо).

Формування і впровадження якісно нових механізмів розв'язання екологічних конфліктів на основі вирішення вищезазначених проблем може бути запорукою стабільного економічного зростання та поступового розв'язання проблем неекономічного характеру.

Список літератури

1. Мельник Л.Г. Экономика развития. – Сумы: Университетская книга, 2000. – 450 с.
2. Мельник Л.Г., Сабадаш В.В. Экологические конфликты в международной эко-номике: проблемы и решения//Європейський вектор економічного розвитку: Зб. наук. праць/За заг. наук. ред. проф. А.О. Задої, проф. В.М. Тарасевича. – Д.: Вид-во ДУЕП, 2005. – С. 108-117.
3. Сабадаш В.В. Екологічні конфлікти у сучасній системі природокористування//Механізм регулювання економіки. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2004. – № 4. – С. 73-79.
4. Melnik L.G., Sabadash V.V. Ecological Conflicts in Global Economy// Глобализация, новая экономика и окружающая среда. Проблемы общества и бизнеса на пути к устойчивому развитию/Материалы Седьмой международной конференции Российского общества экологической экономики/Под ред. И.П. Бойко, Н.В. Пахомовой, С.Э. Шмелева, И.А. Шмелевой. – С.-Пб.: Изд-во С.-Петербургского университета, 2005. – С. 215-216.
5. Peter-Jan Engelen. Regulating Insider Trading – An Ethical Consequentialist View//Механізм регулювання економіки. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2003. – № 1. – С. 139-155.
6. World Bank. The Cost of Attaining the Millennium Development Goals. – Washington, DC, USA, 2002.